

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 63 af 09/08/2006

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Formål
Kapitel 2	Funktions- og ansvarsområde
Kapitel 3	Uddannelsen
Kapitel 4	Bedømmelse
Kapitel 5	Uddannelsens iværksættelse og gennemførelse
Kapitel 6	Specialuddannelsesråd
Kapitel 7	Meritbestemmelser

Den fulde tekst

Cirkulære om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje

I medfør af § 4, stk. 3, i Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 521 af 19. juni 1997 af 19. juni 1997 om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje, fastsættes:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formål med uddannelsen er, at sygeplejersker erhverver de fornødne kundskaber og tekniske færdigheder for at kunne varetage funktionsområdet som specialuddannet sygeplejerske på intensiv- og opvågningsafdelinger/afsnit m.v.

Kapitel 2

Funktions- og ansvarsområde

§ 2. Den specialuddannede sygeplejerske i intensiv sygepleje er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om sygeplejersker.

Stk. 2 Funktionsområdet for den specialuddannede sygeplejerske i intensiv sygepleje indebærer varetagelse af

- 1) klinisk intensiv sygepleje,
- 2) kvalitetsudvikling, undervisning og vejledning, samt
- 3) koordinering, tværfagligt og tværsektorielt samarbejde.

Funktionen indebærer at yde sygepleje til kritisk syge patienter integreret og koordineret med viden og færdighed fra det intensive terapiområde, herunder at:

- observere og pleje kritisk syge patienter, samt iværksætte indledende akut behandling,

- iværksætte intensiv diagnostik og behandling i samarbejde med lægen,
- integrere og koordinere sygeplejefaglig viden, principper og metoder med den intensive terapi,
- anvende og kontrollere specialapparatur til vedligeholdelse og overvågning af vitale funktioner,
- observere, pleje og kontrollere patienter postanæstetisk samt administrere den postoperative smertebehandling,
- sikre sufficient dokumentation af observation, pleje og behandling,
- støtte og yde omsorg til pårørende til kritisk syge patienter,
- tilrettelægge og sikre den nødvendige information og vejledning til sygeplejepersonalet i de modtagende afdelinger,
- medvirke til at skabe kontinuitet og helhed i patientforløb,
- yde supervision og vejledning til sygeplejersker under uddannelse,
- initiere og medvirke til at udvikle den intensive sygepleje.

Kapitel 3

Uddannelsen

Adgangsbetingelser

§ 3. Dansk autorisation som sygeplejerske og mindst 2 års klinisk erfaring fra ansættelse i sygehusafdeling(er), samt 6 måneders introduktionsansættelse på en intensivafdeling.

Ansættelse ved intensivafdeling med 11/2 års aftale, omfattende deltagelse i teoriundervisning og systematisk, superviseret klinisk uddannelse

Varighed og struktur

§ 4. Uddannelsen varer 18 måneder og er en kombineret teoretisk og klinisk uddannelse i to afsnit på henholdsvis 6 måneder og 12 måneder.

Hovedparten af teoriundervisningen ligger i første afsnit, hvor ca. 200 timer (svarende til ca. 8 uger) tilrettelægges i teoriblok(ke), og den kliniske uddannelse foregår på en almen intensiv afdeling, incl. 1-2 timers sideløbende teoretisk undervisning om ugen.

Andet afsnit varer 12 måneder, og foregår på almen intensiv afdeling og opvågningsafdeling/afsnit samt evt. på intensiv afsnit knyttet til anden specialafdeling. Perioden indeholder tillige 1-2 timers teoretisk undervisning om ugen.

Uddannelsesordning

§ 5. Der udarbejdes en uddannelsesordning, der skal godkendes af Sundhedsstyrelsen og omfatte:

- 1) Uddannelsens tilrettelæggelse i teoriblok(ke) og kliniske uddannelsesperioder.
- 2) Mål for de enkelte uddannelsesperioder.
- 3) Oversigt over fag og timefordeling på teoriblok(ke), såfremt det afviger væsentligt fra det vejledende forslag (bilag 1).
- 4) Plan for afvikling af prøver og opgaver (tidspunkt, form, vilkår m.v.).
- 5) Krav til medvirkende kliniske uddannelsessteder.
- 6) Krav til lærerkræfter.
- 7) Meritbestemmelser.

Mål, indhold og tilrettelæggelse

§ 6. Uddannelsen er en videreuddannelse, der bygger på sygeplejerskeuddannelsen og mindst to års klinisk erfaring. Den retter sig mod et funktionsområde, som uddannelsen til sygeplejerske ikke i tilstrækkeligt omfang kvalificerer til.

Specialuddannelsens mål er, at sygeplejersken erhverver sig overblik over og sikkerhed i at varetage funktionsområdet.

Sygeplejersken skal selvstændigt kunne planlægge, udføre og evaluere intensiv sygepleje til kritisk syge personer i alle aldersgrupper, med vekslende og ofte uforudsigelige plejebehov. Sygeplejersken skal kunne anvende såvel den for den kritisk syge patient relevante sygeplejefaglige teori og metode, som omfattende viden om sygdomslære og tekniske færdigheder fra det medicinske faglige område. Desuden skal sygeplejersken kunne formidle sine kundskaber om intensiv sygepleje, samt kvalitetsudvikle og samarbejde internt og eksternt om ydelserne.

Stk. 2, 1. del - 6 måneder kombineret teoretisk og klinisk uddannelse

Målet er, at sygeplejersken i perioden erhverver indsigt i og overblik over de teoretiske forudsætninger for intensiv sygepleje og får mulighed for at bearbejde sin viden i forbindelse med varetagelsen af en række kliniske opgaver.

Formaliseret teoriundervisning (ca. 200 timer svarende til ca. 8 uger) tilrettelægges i teoriblok(ke). Indhold og vejledende timetal er angivet i bilag 1.

Klinisk uddannelse foregår på godkendt almen intensiv afdeling, og sygeplejersken tilbydes supervision og vejledning, kombineret med 1-2 timer ugentlig teoretisk undervisning, som del af uddannelsesprogrammet.

Der afsluttes med en teoretisk prøve, jf. Kapitel 4, § 9.

Stk. 3, 2. del - 12 måneder kombineret klinisk og teoretisk uddannelse. Målet er:

- 1) At sygeplejersken tilegner sig yderligere viden og færdighed og behersker opgaverne inden for funktionsområdet på almene intensivafdelinger samt på opvågningsafdeling/afsnit.
- 2) At sygeplejersken bliver i stand til at medvirke i kvalitetsudvikling af behandlings- og sygeplejeprogrammerne, der tilbydes patienterne, bliver i stand til at formidle sin viden og færdighed til kolleger og uddannelsessøgende, samt samarbejde internt og eksternt om ydelserne.

Målopfyldelse forudsætter et 12 måneders uddannelsesprogram på godkendte kliniske uddannelsessteder incl. et ugentligt tilbud på 1-2 timers teoriundervisning, samt vejledning og supervision. Perioden tilrettelægges med 6 uger på opvågningsafdeling/afsnit, med henblik på uddannelse i de specielle færdigheder, der er forbundet med observation og pleje i det postoperative forløb, herunder administration og observation af smertebehandling, videregivelse af information samt samarbejde med pårørende og sygehusets øvrige afdelinger. 6-12 ugers uddannelse finder sted på en anden intensivafdeling end i 1. del, eventuelt intensivafsnit knyttet til andet lægeligt speciale, for at fremme bredde og variation. Der afsluttes med en skriftlig opgave omhandlende et klinisk, sygeplejefagligt problem inden for funktionsområdet, jf. Kapitel 4, § 10.

Kliniske uddannelsessteder

§ 7. Kliniske uddannelsessteder skal godkendes af det amtslige/regionale specialuddannelsesråd, der fastlægger de nærmere krav. Generelt skal foreligge beskrivelse af afdelingens/afsnittets opgaver, bemanding, angivelse af en uddannelsesansvarlig samt et uddannelsesprogram, herunder rammeplan for 1-2 timers ugentlig, sideløbende undervisning. Der skal tilbydes supervision og vejledning.

Kapitel 4

Bedømmelse

Klinisk uddannelse

§ 8. Hver uddannelsesperiode skal gennemgås tilfredsstillende, og dette skal skriftligt meddeles specialuddannelsesrådet efter en evalueringssamtale mellem sygeplejersken og den uddannelsesansvarlige.

Prøve

§ 9. Der afholdes teoretisk prøve med intern censur på baggrund af de første 6 måneders uddannelse. Prøven skal bestås. Kriterier for prøvens indhold, omfang og bedømmelse samordnes på landsplan mellem specialuddannelsesrådene. Bedømmelse sker efter 13-skala, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.

Afsluttende opgave

§ 10. Ved uddannelsens afslutning og under forudsætning af bestået teoriprøve og tilfredsstillende gennemgået klinisk uddannelse udarbejder sygeplejersken en skriftlig opgave, der skal bestås. Emnet skal være et klinisk problem inden for intensiv sygepleje. I opgaven skal såvel teoretiske som kliniske aspekter inddrages. Emnet skal godkendes af specialuddannelsesrådet eller en hertil bemyndiget person. Der ydes op til 5 timers vejledning i forbindelse med opgavens udarbejdelse. Opgavens omfang skal være 15-20 sider. Opgaven vurderes af eksternt censor fra et andet amt/region og skal være bedømt ved uddannelsens slutdato. Bedømmelse sker

efter kriterierne bestået/ikke bestået. Kriterier for opgavens indhold og bedømmelse samordnes på landsplan mellem specialuddannelsesrådene.

Omprøve, fravær og sygeeksamen

§ 11. Sygeplejersken kan indstille sig til teoriprøven 3 gange. Ved ikke bestået afsluttende opgave, kan opgaven efter fornyet bearbejdelse indleveres igen til bedømmelse, eller en ny kan udarbejdes. 10% fravær accepteres fra teoretisk undervisning og maksimalt 4 uger i alt fra klinisk uddannelse, dog ikke fra en enkelt periode. Ved for meget fravær aftales den fornødne forlængelse af uddannelsen mellem parterne. Sygeeksamen kan tilbydes.

Bevis og titel

§ 12. Der udstedes et af Sundhedsstyrelsen godkendt bevis for tilfredsstillende gennemført specialuddannelse. Der angives uddannelsens omfang af teori og klinisk uddannelse samt de opnåede resultater.

Sygeplejersken kan herefter kalde sig: Specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje.

Det påhviler specialuddannelsesrådet at føre fortegnelse over de til uddannelsen optagne sygeplejersker, samt fornøden registrering af de udstedte beviser, således at der i givet fald kan udstedes en gyldig kopi af uddannelsesbeviset.

Kapitel 5

Uddannelsens iværksættelse og gennemførelse

§ 13. Uddannelsen tilrettelægges og iværksættes af det enkelte amt eller af amter i fællesskab. Specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje kan iværksættes efter indhentet godkendelse af uddannelsesordningen i Sundhedsstyrelsen.

Kapitel 6

Specialuddannelsesråd

§ 14. Der oprettes lokalt/regionalt et specialuddannelsesråd med ansvar for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af uddannelsen i henhold til den godkendte uddannelsesordning.

Stk. 2. Rådet sammensættes af sagkundskab i intensiv sygepleje og intensiv terapi, repræsentation fra ledelser af aftagerinstitutionerne samt uddannelsens daglige leder, der skal være sygeplejerske med kendskab til specialområdet. Rådets størrelse og sammensætning i øvrigt afgøres af de involverede sygehuskommuner. Det anbefales, at formandskabet varetages af en af amtskommunen(erne) udpeget overlæge ved intensiv afdeling efter indstilling af de involverede sygehusledelser.

Stk. 3. Specialuddannelsesrådet har følgende opgaver og ansvar:

- 1) Ansvar for uddannelsens gennemførelse i overensstemmelse med det cirkulære om uddannelsen.
- 2) Udarbejdelse af uddannelsesordning.
- 3) Godkendelse af kliniske uddannelsessteder.
- 4) Fastsættelse af krav til lærerkræfter.
- 5) Udarbejdelse af krav til uddannelsens bedømmelser i samarbejde med øvrige specialuddannelsesråd.
- 6) Etablering og koordinering af censorvirksomhed i fællesskab med øvrige specialuddannelsesråd.
- 7) Udstedelse af uddannelsesbevis.
- 8) Opstilling af kriterier for adgang til uddannelsen for sygeplejersker, der ønsker merit på grundlag af tidligere uddannelse, jf. dog § 15, stk. 1.
- 9) Vurdering af udenlandske sygeplejerskers kvalifikationer med henblik på eventuel anerkendelse til funktion som specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje i Danmark.
- 10) Medvirken ved amtskommunens/regionens kortlægning af uddannelsesbehov for specialuddannede sygeplejersker i intensiv sygepleje.

Kapitel 7

Meritbestemmelser

§ 15. Sygeplejersker med bevis for gennemgået efteruddannelse, jf. Sundhedsstyrelsens retningslinier af 1977 for efteruddannelse af sygeplejersker på intensivafdelinger skal bestå specialuddannelsens teoretiske prøve samt udarbejde og bestå den afsluttende prøve

for at erhverve bevis som specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje.

Stk. 2. Efter specialuddannelsesrådets bestemmelse kan sygeplejersker, der har været ansat mere end 6 måneder på intensiv afdeling, men ikke gennemgået efteruddannelsen, få afkortning af den kliniske uddannelse efter nærmere vurdering. Afkortning af teoriundervisning kan gives på baggrund af dokumentation for anden relevant undervisning. Afkortning (merit) i denne uddannelse kan gives sygeplejersker med gennemført specialuddannelse i anæstesiologisk sygepleje. Specialuddannelsen i intensiv sygepleje kan ligeledes give merit i uddannelsen til perfusionist eller anæstesisygeplejerske.

Sundhedsstyrelsen, den 26. juni 1997

Einar Krag

/ Ruth Truelsen

Bilag 1

Oversigt over fag- og emneområder og vejledende timefordeling af

formaliseret teoriundervisning i intensivsygeplejerskeuddannelsen

Emner	Timer
1. Respirationssvigt og ventilationsstrategier	22
2. Hæmodynamik og hjerte- kredsløbssvigt	22
3. Shocktyper	6
4. Gastroenterologiske lidelser	8
5. Nyreinsufficiens og svigt	6
6. Neurologiske lidelser/skader	11
7. Metabolisme	16
8. Hæmatologi og immunologi	12
9. Multitraumer m.m.	9
10. Infektioner	6
11. Obstetrik	4
12. Endokrinologi	6
13. Børn	16
14. Dokumentation, etik og kvalitetsudvikling	18
15. Opvågningspatienten	14
16. Sedation, relaxering og smertebehandling	6
17. Apparatur og fejlfinding	8
18. Introduktion, prøver, gennemgang af prøver og evaluering	15

Samlet antal teoritimer	205

1. Respirationssvigt og ventilationsstrategier

Fysiologi, patofysiologi og klinisk billede ved en række hyppigt forekommende luftvejslidelser, respiratorbehandlings- og afvænningsregimer. Pleje af patienter med respirationsinsufficiens og -svigt. Nye behandlingsmuligheder (NO og ECMO behandling). Thoraxkirurgiske principper og drænage. Komplikationer til behandlingen. Respirator typer og relevant monitorering. Anvendte farmaka.

2. Hæmodynamik og hjerte- kredsløbssvigt

Fysiologi, hæmodynamiske parametre og microcirkulation, patofysiologi og klinisk billede ved en række tilstande; Akut myocardiinfarkt, hjerteinsufficiens, lungeødem, endo-, myo- og pericarditis, arytmier, cirkulationssvigt. Behandlings- og plejestrategier, herunder farmaka, genoplivningsprocedurer, monitorering, herunder invasive procedurer og diagnostik.

3. Shocktyper

Cardiogen, septisk, anafylaktisk og hypovolæmisk shock. Diagnostik, monitorering og behandlings- og plejeprincipper. Anvendte farmaka.

4. Gastroenterologiske lidelser

Mavetarmfunktion hos den intensive patient, herunder blødning. Klinisk billede og behandlings- og plejeprincipper ved lever- og pancreasinsufficiens/-svigt. Monitorering og diagnostiske procedurer på intensive afdelinger. Anvendte farmaka.

5. Nyre-insufficiens og svigt

Fysiologi og patofysiologi, følger til nyresvigt. Dialyseformer og komplikationer. Monitorering og diagnostiske procedurer. Behandlings- og plejeprincipper.

»Forbudte« farmaka og monitorering af serumkoncentration ved reducerede doser.

6. Neurologiske lidelser/skader

Centralnervesystemets anatomi og fysiologi, autoregulation, kranie/hjerne traumer, meningitis, intrakranielt trykstigning og behandlingsprincipper, differentialdiagnostik og årsager til bevidstløshed og persisterende kramper, pleje af neurologisk patient og monitorering. Klinisk billede ved hjernedød, hjernedøds kriterier. Anvendte farmaka. Behandlingsprincipper ved organ donation.

7. Metabolisme

Homeostase, syre- base balance, væske- og elektrolyt balance og terapi, ernæringsprincipper og -former. Multiorgan dysfunktion og -svigt.

8. Hæmatologi og immunologi

Blod og blodkomponenter, terapeutiske principper. Komplikationer til massive transfusioner. Transfusionsreaktioner. Dissemineret intravaskulær koagulation, monitorering, diagnostik, pleje og behandling. Den immunsupprimerede patient. Transplantationsreaktioner i forbindelse med modtagelse af organer/væv.

9. Multitraumer m.m.

Primær behandling og prioritering af behandlingsindsats og rækkefølge. Traumetyper. Diagnostiske procedurer, monitorering og transport. Komplikationer på kort og langt sigt. Smertebehandling hos traumepatienter. Drukning og hypotermi, klinisk billede og pleje- og behandlingsprincipper. Forgiftninger, klinisk billede, pleje- og behandlingsprincipper og monitorering. Forbrændinger, vurdering, primær behandling og pleje- og behandlingsprincipper.

10. Infektioner

Mikrobiologiske og plejemæssige overvejelser i relation til den septiske patient/den svækkede patient. Krydsinfektioner og hygiejniske foranstaltninger. Principper for valg af antibiotika.

11. Obstetrik

Patologiske graviditeter, præeclampsi og eclampsi. Amnionforgiftning. Pludselig placentalsøsnig.

12. Endokrinologi

Stressrespons. Coma diabeticum og hypoglycæmi, klinisk billede, diagnostik og monitorering og pleje og behandling. Binyrebarkinsufficiens og -svigt.

13. Børn

Akut respiratorisk distress syndrom hos børn, diagnostik, behandlingsstrategier, pleje og monitorering.

Hjertesygdom og kredsløbssvigt, klinisk billede, pleje og behandling.

Det intensivt syge barn, barnets og forældres reaktioner på sygdom og indlæggelse.

Væske-, elektrolyt-, transfusions- og ernæringsterapi. Børn og smertebehandling. Pleje, behandling og monitorering af børn postoperativt.

Vurdering, monitorering og genoplivning af syge nyfødte.

14. Dokumentation, etik og kvalitetsudvikling

Dokumentation af sygeplejeindsatsen og kontinuitet. Patientklassifikation. Juridiske aspekter i relation til intensiv terapi og pleje.

Omsorg for og principper for inddragelse af pårørende i plejen.

Etiske og terapeutiske dilemmaer, - ophør af behandling.

Patient- og pårørendereaktioner på alvorlig sygdom og indlæggelse på intensiv afdeling. Stress- og kriseteori.

Informationsprincipper.

Kvalitetsudvikling i intensivt regi.

15. Opvågningspatienten

Anæstesimidler og -metoder. Komplikationer til anæstesi og kirurgi på kort og længere sigt. Forebyggende foranstaltninger i opvågningsperioden og krav til monitorering og dokumentation. Smertebehandlingsmetoder og midler. Væske- og blodkomponentterapi i opvågningsfasen.

16. Sedation, relaxering og smertebehandling

Principper og indikationer for valg af sedation og relaxering. Smertebehandlingsprincipper, metoder og midler i relation til smertetyper.

17. Apparatur og fejlfinding

Apparaturtyper, anvendelsesområder, elektrisk sikkerhed, tolkning af måleresultater fejlsøgning.

Patientregistrerings- og managementsystemer, og anvendelsesområde på intensiv afdeling.

18. Introduktion, prøver, gennemgang af prøver og evaluering

Introduktion til kursus, introduktion til eksamensopgave, opgaveforberedelse, afvikling af eksamen og evaluering af kursus.

Officielle noter

Ingen